

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécssett hához küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 15 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

Szerkesztői iroda:

Ferenciek utca 22. sz. I. emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek.

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy négyhasábos petit sor egyszeri megjelenésért 8krt többszöri megjelenésnél arányos adatik. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyílt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Küldő hivatal:

Taizs Mihály nyomdájában
Majláth-tér 22. szám alatt.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Az idők és módok!

Azzal mentegteté hazánk jelen nyomorult állapotának megteremtője, a haza albócsa a negyvennyolcas alkotmány biztosítékainak és főrészeiben magának az alkotmánynak feladását, hogy a megmentett, igazabban ujáteremtett 67-iki alapon majd visszazserezhethők lesznek az elejtett jogok, — noha néhány évvel azelőtt a 61-ki feliratban annak ellenkezőjét állította és e részben a nemzet osztatlan helyesléssel találkozt.

Nem őszinteség hiányának, hanem az öregséggel járó gyengeségnek tulajdonítjuk e nagyszerű botlást, melynek keserű következményei alatt nyög a magyar haza a Kárpátoktól a Dráváig oly súlyos beteg, hogy már is oda túl Ausztriában elérkezettnek vélik az időt arra, hogy a hármas bércz és négyes folyó átselezte és határolta örökséget jogos martaléklul bekebelezzék az egységes birodalom egyedül boldogító kétféle sasos gyomrába, mint ezt a reánk oktroyált czimereken már oly régen jelképezik.

De hiányzott az őszinteség azoknál, kik a 67-es alkotmány adata hatalmat kezükhez nyervén, abban magukat minden áron megörökíteni törekedtek.

A választási visszaéléseket, a hivatalos erőszakot, a vesztegetéseket, gyilkosságokat, az erkölcstelenség terjesztését azzal mentegették, hogy ezek szükséges eszközök voltak a 67-es alkotmány megvédésére az ellenzék támadásai ellen, pedig ha mesterük szavára hallgatnak, — akkor feladatuknak kellett volna ismerni, hogy a kormányhatalom mielőbb az ellenzék kezére jusson, mely egyedül alkalmas elem volt arra, hogy a megmentett alapon tovább indulva, kiküzdje a függőben maradt közgazdasági kérdéseket úgy, mint azt a haza érdeke megkívánja.

Azonban ez uraknak nem lehetett inyökre, a kormányhatalomtól megválni és mi vezérelte őket tetekben, azt szomorúan tanúsítja azon gazdálkodás, mely az országot az állami tönk felé juttatja. — Ezen urak csak azért perhorrescálják a reichsrathot, — mert ez alig engedné

meg az ily gazdálkodást, úgy mint a magyar alsóház, mely készségesen megadta mindig a felmentést.

Azon roppant kormányi többség, melyet az erkölcstelen fusió ámitásai megteremtettek, az erős párt által erős kormány ássa meg hazánk közgazdasági és azzal járó politikai sirját, mert hiszen az osztrák kormány nem rendelkezik oly tömör engedelmes párttal mint a magyar, a 67-es állapotok absurditása tehát okvetlen megkívánja, hogy a magyar kormány mindenben engedjen, mert ez pártja segítségével mindent keresztül hajthat, míg az osztrák kormány ezt nem tehetné és okvetlen leszavaztatnák, már pedig szerintük az egységnek akárhogy, de létre kell hozatni.

Az osztrák alsóház a kormányval együtt helyesen fogta fel a helyzetet, és az alsóház soha sem volt jobb egyértelműségben a kormányval, mint akkor, midőn színlag azzal elégtelen volt és a májusi egyezményeket halomra döntötte, tudták jól oda át, hogy Tisza ur mameluk seregével mindenre reávitethő, miért ne fokozzák követeléseiket oly magasra, hogy ez által legfőbb óhajukat a politikai egyesítést is mielőbb elérhessék.

Részletes számítások évenkénti ötven millióra teszik azon sarzot, melyet Magyarország a vámközösség következtében fizet és örökre elveszt. Ez tökében egy milliárd forintnak felel meg. — Egy milliárdot már oda ajándékoztak 67-ben, midőn nem kötelességből, hanem méltányosságból annak évi kamatterhét Magyarországra róvták, de az országot még sem óvták meg a további osztrák követelésektől, mert hát csak a magyar törvényben áll az, hogy mi csak méltányosságból vállaltuk kötelezés nélkül e roppant kamatterhet, az osztráknak úgy áll az mint kötelesség, ott a magyar méltányosság elismeréséről szó sincsen, hanem annál szívósabban követelik a bankadósság külön átvételét. — Hogy a közös kiadásoknak csak egy csekély része folyik vissza Magyarországra, azt jól tudjuk, ha már most ez összegeket tekintjük, hogy volna lehetséges az ily áll-

dicsőítésére. Az építkezésben tehát a versengés vezette őket. Ok túlnem akartak az akkori székesegyházon, melyet ekkor már pajtának használtak — mi ha nem sikerült is, moséjuk — a mostani belvárosi templom — mégis térbeni nagyság tekintetében egy kissé megközelítette azt. E mosé nemcsak Magyarországon, hanem messze földön a stambuli Sophia- s a carói Rudzsi-mosé után a legnagyobb volt. Századok viharoztak el felette s a török reliquia ma is feáll, hirdelve az új dicsőséget.

A vártemplom után a belvárosi templom képezi városunk legszebb monumentális épületét, mely ugyan nem annyira a sajkáképi művészet, mint inkább roppant térbeni viszonya, a munka géptani nagysága s főleg azon műtani ügyesség által gerjeszt bámulatot, mely minden alaprészen szemléltethető. A templom fekvése is a főtér mérsékelt lejtő csúcsán — nagyban emeli a hatást, melyet az a szemlélőben kelt.

Az épület tömör s jobbra faragott kockás terméskőből való. Alapfalai teljes arányban vannak a rájuk neveződő kúppal, melynek magassága — a régi mérték szerint szólv — 14 öl és 3 láb. E kupola — belülről szemlélve, hasonló a góth stílus égbé mutató magas hajlású boltíveiből — emelőleg hat a kedélyre, szóval a templom belsejének szemlése önkénytelenül az égiekre irányítja a hívő gondolatait, s benne annak beismerését keltik fel, hogy: „non est hic aliud, nisi domus Dei et porta coeli.”

A mi a templom eredetét illeti, arra nézve Haas M. „Baranyamegye története” című művében Papanek után azt írja, hogy egy halálra ítélt keresztény rab ajánlatot tett az akkori pécsi pasának, hogy ha megkegyelmez életének és visszaadja

potoknak még egy évtizeden át fenállása?

Ezzel azonban legkevésbé törődik a mi kormányunk, főgondjai közé tartozik, hogy ez állapotok megteremtése után elvegye utját, módját az elégtelen közvélemény nyilvánulásának, egy büntető törvényt hajt keresztül pártja, mely drákói szigorral üldözendő a becsületes, nem a kormány által vásárolt sajtót és minden hazafias törkvést, mely kezébe adja az eszközt a Haynau-féle ostromállapotot a nyaktól segedelmével állandósítani.

Igy hozza ezt magával az előre tüzőtt czélnélküli, esetről esetre követett, napról napra tengődő politika, mely csak tolvajoknak és csalóknak kedvez, de a haza becsületes lakosságát vagyoniilag tönkre juttatja, az ingatlan birtokot idegenek és uszorások kezére juttassa és a haza millióiból erkölcsi mételeybe sülyedt proletártömeget csinál, mely egyaránt képtelen saját jogait megvédeni, a mint a küllellenség által megfáradott államot — mert hazája akkor már nincsen — védtelenül hagyandja.

Ez az eredménye „az idők és módok” taktikájának. Közel már a tizenkettedik óra, ha addig sem ébred fel a nemzet lételének megmentésére: úgy sorsát megérdemelte, kormánya csak olyan, minőt megérdemelt!

— **Tisza és Széll miniszterek** decz. 4-én Bécsbe érkeztek és azonnal tanácskoztak az osztrák miniszterekkel az átmeneti időszakra vonatkozó törvényjavaslatok megállapítása és szövegezése tárgyában. (Bécsben előlegesen megállapítják, amint érdeklükben áll, a magyar törvényhozás többségének feladata azt készségesen megszavazni. Tunc o regina quid optes sat.)

— **Az osztrák-magyar külügyi politikára** nézve jellemző a magasabb körökkel összeköttetésben lévő és rendszeren jól értesült „Journal des Debats” következő észrevétele: „A bécsi hivatalos lapok olyanok, mintha Moszkvában és nem Bécsben irattak volna. Nem hihető, hogy ez volna Ausztria-Magyarország politikája. — Az ilyen sajtó ragalmazza gr. Andrássyt.” — Az a szomorú benne, hogy nem épen rágalom ez.

— **Kossuth Lajos** a „Contemporari Review”-ben szót emel Oroszország további terjeszkedése ellen. Csipős satyrával ostorozza azon orosz ürügyet, mintha a háborúnak emberies célja volna. Orosz-

szabadságát: egy elhagyott magánház pin-czejében elrejtett kincset fedez fel neki. A pasa elfogadta az ajánlatot s a kincsek csakugyan birtokába is jutott, melyből aztán meceset építtetett.

E meceset déli oldalán, mint azt a múlt iránti kegyeletből a legutóbbi kijavítás alkalmával ismét napvilágra hozott vörös és sárga kövekből álló ajtó ívek mutatják: 3 bejárat volt. A minaret pedig az épület azon szegletéhez volt építve, mely a jelenlegi iskola utca felé esik.

E meceset kupoláját a mi azon időben ritkaság volt — ömlémezekkel fedték be a törökök, melyet azonban midőn innen kiűzetek mint értékes tárgyat onnan leszedtek s mindennel a mi a mecesetből (No meg a városi polgárok vagyonából is. Szerk.) elvihető volt, elvittek.

Igy jött e meceset a jezsuiták birtokába, kik azt menten nagy költséggel kath. templomná idomították át. A tornyot, a sanctoriumot, a két oldalszárnyat, és oratoriumokat s a sirboltokat a jezsuiták építtették. A Jezuista rendnek II. József császár alatti eltörlése után e templom a városnak ajándékozott belső felszerelése s alapítványával együtt. A Jezuistáktól eredő oltárok, néhány kép, kehely, egyházi öltönyök stb. ma is találhatók e templomban.

1780-ik évtől áll fen e templombeli plébánia, mint városi plébánia s így három év múlva százados évfordulóját ünnepeleljük meg s remélhetőleg ünnepeleyesen, mert városunk sz. kir. városá tételének százados évfordulója is ez időre esik. E század elejéig minden fedél nélkül volt a kupola, a mikor vörösrre festett sindedlyvel fedték be. A 30-as években kijavították e tetőzetet, melyet a 60-as évek elején czinktetővel helyettesítettek.

Az idő vasfoga azonban ezen, vala-

ország csak eszközül használja föl Oláhországot és Szerbiát, melyek a porta alatt a legnagyobb szabadságot élvezték, mint-hogy mindkettővel érezeti hatalmának nyomását. Ezen nyomás kiterjed az osztrák-magyar monarchiára is. A bécsi politika már az előbbi évtizedekben is sokat hibázott, midőn hitt az orosz esalogatásnak, s Ausztriát az otomán terület régi töredékeivel ötvítette. Az orosz boa constructortól való összeszorítás veszélyét nem hártja el az orosz ígéretek teljesedésének várása. Gróf Andrássynak most ritka alkalma van dicsőséggel tetézni magát, ha szembeszáll Oroszországgal. Németország — Kossuth legalább úgy véli — nem fog beavatkozni. Németország soha sem tizen nekünk hadat Oroszország kedvéért. Másrészt át van hatva azou hittől, hogy ha Bécs és Pétervár osztozkodni találnak a török birodalom foszlányain, a legközelebbi 25 év alatt az oroszok, poroszok és olaszok fogják Ausztriát és Magyarországot egymás közt felosztatni, s a szakmányban egy darabját mindenesetre Oláhországnak engedik át Oroszországnak tett szolgálataért.

— **A magyar (?) delegatio tagjai** szerdán Bécsbe indultak teljesítendő szomorú feladatukat, megszavazandók mindazt, mit a közös ügyek melochoja csak kívánhat. Az osztrák kormány nem két, hanem három havi átmeneti időszakot kíván, mely időre a külkereskedelmi szerződések is meghosszabbíthatni fognak. A bank privilegiumát csak az osztrák törvényhozás hosszabíthatja meg hat hónapra. A quóta megállapításától függő kérdésekre nézve még tervezet sincsen, annál kevésbé megállapodás.

— **Egy képviselői kör van** alakulóban Budapesten, mely különböző pártok tagjaiból alakulna. Ezelőre a független szabadlevél, a jobboldali ellenzék és a párton kívül álló képviselők alakítanak e kört melybe minden képviselő beléphet a nélkül, hogy pártalásáról lemondana.

— **A f. évi állami bevételek** és kiadások a hivatalos kimutatások szerint, mint a „Közvélemény” írja a következők: Bevetek 1877-ben január—szeptemberben 150.557,000 frtot. Kiadásai volt az államnak összesen 190.452,000 forint. Levonván ezen összegből a bevétel 150.557,000 forintot tett a deczét 1877. szeptember végeig 39.995,000 frtot, vagyis közel 40 millió forintot.

— **Hazánk véradója. Az 1878-dik évi** ujonczjuttalékok 40.933 főben és az ehhez járó 4093 főnyi póttartalékok állapítja meg a ma kiosztott ujonczozási törvényjavaslat. Az ujonczozás jövő évben kivételesen, febr. 15-től április 15-ig terjedő időszakban fog megtörténni.

— **A Szegeden mult vasárnap** tartott négytűlles kimondta tiltakozását a várn és banklgy közös tétele ellenében. A gyűlés melyen sok ezer polgár jelent meg, egyuttal megadta Szluha Ágoston

mint a templom falain s egyéb részein is az évek meglehetősen hosszú során át — nagyobb mérvű pusztításokat tett.

Korviselt, komor látványt nyújtotta a templom. Újból kijavítása és csinosítása általános óhaja volt e város közönségének, mely is a megindult kezdeményezésre nem késelt a restaurálásra szükséges költséggel, a miért is mint a templom ez időszerűtí plébánosa kötelességemnek tartom részemről e helyitt is hálás szívvel mely köszönetemet nyilvánítani Pécs sz. kir. városának mint kegytulnak, jelesen pedig a t. tanácsnak és a városi törvényhatósági bizottságnak azon nagylelkű áldozatkészségéért, melyet e templom kijavításához szükséges intézkedések megtétele által tanúsítottak.

Hiveim nevében elismerőleg kell még megemlékezem Baldauf és Zsilla mérnök urak, mint a terv készítőiről, továbbá Szántó J. vállalkozó építőmester, Kleber ácsmester, Hillebrand bádogos, Hoffman K. asztalos, Kindl F. lakatos és Zsolnay Vilmos urakról, mint kik az Isten dicsőségére s városunk díszére fenálló belvárosi templom immár befejezett restaurálásához szükséges s magukra vállalt munkálatokat pontosság-gal és lelkiismeretességgel teljesítették.

Az ég áldása legyen rajtok s munkájukon!

Mendlik Ágoston
pécs-belvárosi apát-plébános.

A tisztaságról.

(Elmfuttatás, mely a szorgalom és munka mellett is károsodik.)

A tisztaságról szólván, mindjárt azon kellene kezdenünk, hogy oly tárgyat válasszunk, mely magában véve nagyon is kényes és mással összeköttetésben sokszavú

egyik szegedi országos képviselőnek a bizalmatlansági szavazatot és rosszasát fejezte ki eljárása felett, míg az alsó kerület képviselője Kállay Ödönnek bizalmat szavazott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház november hó 28-iki ülésében a legreactionariussabb fejezete a büntető tjavaslatnak tárgyalatott, mert az a politikai jogok elnyomását, a sajtó szabadság eltörlését célozva kárhazatos párt-erkekől. Nagyon helyesen jártak el tehát Mocsáry, Simonyi és Helfy, midőn éles bonczkés alá vették eme fejezetet. A szöveg és sajtó szabadság bajnokai voltak ők. Mocsáry indítványozta, hogy e fejezet visszautasítsák a Deák Ferencz által készített 1843-iki törvényjavaslat szellemében újabb szövegezés végett. A ház többsége szavazás által igazat adott Csemeghynek, Deák Ferencz ellenében, előbbre helyezte a pártérdekeket, mint az igazság, a parlamentarizmus tisztesség, a szabadelvűség követelményeit.

A képviselőház november 29-iki ülésében folytatta a büntető törvényjavaslat részletes tárgyalását. Megkísérlették itt-ott némelyek módosítványokkal enyhíteni a javaslat dracoi szigorát, igyekeznek szabadlevéllel jelleget adni e fontos törvénykönyvnek, iparkodnak megakadályozni a törvényjavaslat azon intézkedéseit, melyeknek célja nem a jogrend mgvalósítása és fenntartása, hanem törvényes üldözése ama politikai pártnak, mely „a független, szabad Magyarországnak” jelszavát irta zászlójára. De hasztalan minden törekvés, falra hányt borsó a legalaposabb érv is, a ház többsége nem fogadott még el eddig egyetlen lényeges módosítást sem. Megszavazza minden tétovázás nélkül e többség a legreactionariussabb intézkedéseket, nem törődik semmit a szólás- és sajtószabadsággal s minden lelkiismereti furdalás nélkül fogadja el a legneutralebbul foggyvert, melyet valaha politikai párt, politikai ellenfelei irányában alkalmazott. — Ma jelentékenyebb vita a lázadásról szóló fejezet tárgyalásánál fejlődött ki. Az ellenzék szónokok meggyőzőleg kimutatták a fejezet érthetetlen szövegezését, túlságos szigorát, a többség azonban melőzött — szokása szerint — minden módosítást.

A képviselőház decz. 1-én tartott ülésének legfontosabb mozzanata, hogy a hírhedt 173-ik sz. mely szől az Ausztriával való kapcsolat elleni igazgatási, visszautasított a joglgyi bizottsághoz. A kormánypárt egy része maga is belátta annak az absurdumnak a nagyságát, melyet a ház e szakasz elfogadása által elkövetett volna.

A képviselőház december 3-iki ülésében a büntető törvénykönyv folytatóság tárgyalása után felett Tisza Kálmán Simonyi Lajos bárónak a székelvőldíli események ügyében. Tisza azt válaszolta, hogy a kormány nem akar beavatkozni a bíróság

magyarazatot igényel. Mert alighogy ezek-künk írásához hozzáfogtunk, valamit elfeledvén, annak teljesítése végett félre dobtuk tollunkat s ime tintafolt támadt írószatunkon. Ez tehát bizonyára nem tisztasági dolga és mulasztásból származott, annak a mulasztásából, hogy tollunkat a tintafolt helyett asztalra tevők. Így elmondhatni legelsőben is, hogy a tisztatlanság mulasztásból ered. A mulasztással közeli rokonságban áll a hanyagság, röstőség és nem sokat hibázunk, azt állítván, hogy a pontosság, szorgalom, serényesség sokban előmozdítja a tisztaságot.

A tisztaság különben a mellett, hogy egészen viszonylagos valami, szokás és természet ajándéka. A tenger hullámaival ostromolt hollandi, kit vész és vihar fenyeget, a legtisztább népek egyike, annyira kényes a tisztaságra, hogy lábába térvén, cipőjét vagy eszímáját külsőbe előtt künn hagyja, nehogy csak poszmetem is szobájába vigyen. A napolyi, vele született lustasága mellett, a tisztaságra sem ügyel és makaronját piszkosan költi el.

De hát hol kezdődik a tisztaság? Nézd meg ivópoharat s azt veszed észre, hogy eszeded keze szjenye őt ujj képeben maradt rajta. Nem törődöl vele, mert megszokott egyhanguságban folynak napjaid s a szőlás vagy feddőzés unalmadra válnék, avagy fogalmad sincs talán a valódi tisztaságról! Mert ha azt megtanultad volna, semmiben sem gyönyörködne jobban, mint a szépen megterített asztalban, melyen fénylik és tündöklök az utolsó sőtartó is. Ha eszeded tisztaságban nőtt fel, úgy a legtakarosabb asztallal is elkészül az idő alatt, míg a gyámoltalan felségben és piszkosan terít fel. Az ügyesnek már rá áll a keze és természetesen ösztönnel, könnyűd-séggel és örömmel végzi azt, mire a tanyát vagy műveletlent nógatni, hajszojni kell,

hatáskörébe s nem fogja királyi kegyelem útján beszüntetni a további zaklatást. A ház Tisza választás tudomásul vette, valamint a Simonffy interpellációjára adott az is, mely a délvidekeni oroszbarát fegyverszállításokkal foglalkozik.

A dec. 4-iki képviselőházi vita meg lehetőségek és érdekes volt. A büntető törvénykönyvnek a párbajokra vonatkozó fejezetét tárgyalta a ház. A javaslatot megtámadó szónokok igen helyesen megjegyezték; ezen §§-ok sem elrettenteni, sem javítani nem fognak, sem nem elég szigorúak a párbaj megszüntetésére, sem nem elég enyhék azon esteire, ha a párbialtal meg akarjuk engedni. — Egyáltalában nem helyes elvárni, hogy egy társadalmi betegség törvényes intézkedések által akarunk orvosolni; paragrafusokkal társadalmi előfeltételeket kiküszöbölni, társadalmi nézeteket megváltoztatni nem lehet. — A társadalmi bajokat csak maga a társadalom orvosolhatja helyesen. — Ha a fejezet törvény erőre emelkedik, akkor, miután a párbajozás lehetetlenné téve nincsen, csak alkalmatlanná, a következmény az lesz, hogy a párbajozás ugyszólván csak a tehetősebbek privilégiuma lesz, mert a szanyarabb anyagi helyzetűeknek nem lesz módjában külföldre menés stb. által kikérik a kellemetlen következményeit annak, ha oly eseményekért a melyekre nézve nincs bíró, fegyverrel kezében száll ki a sikra, hogy életét kockáztassa azért, a mi a legfőbb: a becsület. — A fejezet felvételében a legkülönbözőbb nézetű szónokok vettek részt. Voltak, kik a párbajt, és a gyakorlati életben majdnem kikérthetetlennek mondták. — Voltak ismét mások, kik haragudottan kárhoztatták a középkor ezen maradványát. — A fejezet változatlanul elfogadtatott, a 299. §. kivételével, mely visszautasított az igazságügyi bizottsághoz, miután nincs benne megmondva, hogy mit kell érteni a párbajszabályok alatt.

KÜLFÖLD.

Franciaországban még folyton tart a zavar. A köztársasági pártbeliek nem akarják megszavazni a költségvetést oly kormányra, mely a köztársaság elöljárója. Mac-Mahon folyton változókonny szerepet játszat magával; majd engedni látszik a jogos követelésnek és Dutreuil bízta meg kormányalakítással, Grévyvel a kamara elnökével, ki a francia köztársaság jövőbeni elnökének szemeltek ki a republica hívei, majd ismét a legkonkább ellenállásra adja magát és kész inkább erőszak és államcsínyhez folyamodni, sem hogy a köztársasági elvek végleges diadala jutását előmozdítsa.

Franciaország és Anglia közötti közlekedést lehetett észre venni a lefolyt heten. Némely lapok szerint Angolország Franciaországot igyekezik meggyőzni egy esetleges oroszellenes koalícióra, melynek hatása következtében osztrák-magyar birodalom Németország káros hatása sphaerájára alól megszabadíthatnák s így a rég óhajtott hármasszövetség jönné létre, melynek célja Törökország integritásának fenntartása szemben az orosz hatalom túlerjedése ellen.

Olaszországban ismét mozog, a zavarosan szeretne újra haladni. A várnagyot erőszakkal és felszerelt, ezirkáló hadjárat küld az adriai tengerre s különösen Albánia partjai közelébe. Olaszország ez intézkedése csakhamar Angliát is tette kérésre, mit Ausztria-Magyarországnak az ében létét parancsolja. Angolország néhány hajót ennek következtében a Gibraltári szoroshoz rendelt. Törökország két gáborával telt olasz hajót foglalt le, miután

S még ilyenkor is hiba lesz munkájában. Szokás és vele született ügyesség meg folytonos ápolása és önként fejlődő fokozása e tulajdonság teszi a mestert. Hogyan fog a főzésnél eljárni, ki a külsőségeiben is tisztában, felség s a valódi ízlést még csak hírből sem ismeri?

„Szép asszony főztéből enni! — mondja a magyar; s ez magában foglalja mindazt, mi a tisztaságra, a jóízűségre és illemre vonatkozik. Tiszta konyha, csillogó edény, hófehérségű ruha, tiszta kéz és tiszta működés: az ez, mi a szép fogalma a konyhában és terített asztalon tartalmaz. Mennyire eszalódnunk kell azonban, tapasztalva, hogy az a bizonyos szép asszony, pohár vízzel akarván szolgálni, újai közt tartja a poharat a helyett, hogy kényelmesen kivül fogná; a kést, melylyel kenyeret akarunk szelni, nem nyelénél, hanem élénél fogva nyújtja ide; majd találni akarván, a fazékba nyúl, a helyett, hogy kényelmesen a fülénél fogva hozná elő; s mi több, úgy adja fel a tálat, hogy újai zsírban vagy fözelékben fürödnek, holott mennyire könnyebben és a szemre is tetszetősebben bálnék vele, ha tenyerén hozná, mintegy fedeltetve, hogy emberi kéz jatsza itt főszerepét.

Mi az a tisztaság, s mily kényesek e részben a művelt nyugati nemzetek, mutatja az, hogy a legnagyobb gyárakban, melyek elemiszereket állítanak elő, a kéz lehető legeszkélyebb mértékben érintkezik a tulajdonképi anyaggal, nehogy izzadság vagy másnemű testi kigőzölés megmérgezzék azt. Így például a svájci és franciaországi nagy csokoládégyárakban a rostokon pörkölt kakaó a legtisztábbban tartott gépek török össze, s ugyancsak külön és ezéla készült gépek veszik át a gyúrást, miután az ilyké kikészített tésztát ismét más-más gép munkálja meg és adja át rendeltetésének.

Könyveket lehetne a tisztaságról írni, ha valamennyi árnyalatát elemeznék.

azok az ostromlári megszegtek. Olaszország dörgedelmes jegyzékben követeli a hajók szabad táteleit. A porta következetességéből bízhatólag tagadó választ fog adni és így Olaszországgal is aligha nem lesz conflictus, ennek folytán azután lassan-lassan majd csak európai háborút fogunk látni.

Szerbia actióba lépése ismét előtérbe lép, azonban hirtlik, hogy Anglia jegyzékét intézett volna Belgrádba, figyelmeztetvén a békekötés jótalan megsértésére, míg Törökország Szerbia actióba lépése esetére Milán detronisatióját fogja kimondani és Karagyorgyevits herczeg fog utódlást kizsajdítani. Milán e körülmények folytán nagy zavarban van, nem tudja magát elhatározni. Némely lapok azt is jelentik, hogy Szerbiában kormányválság van készülőben.

Egyptom. Az egyiptomi Khedivé a török szultánnak adandó segélyhadak számát 60.000 főre óhajta telemelni.

A háború.

Az ázsiai harczerén a folytonos hazavázások és roz időjárás miatt, úgy látszik befejezettnék tekinthetjük az ez idei hadjáratot, mely nézetünkkel különben Muktar pasa egy sürgönye is megerősíti, melyben azt mondja, hogy az oroszok teli lakást készítenek a Paszin síkság falvaiban. Az előhad Deve-bojunnál áll. Ütközlet nem volt. Havazik. Kars vára, amint a táviratok jelentik, árusal folytán esett el.

Az európai harczerén ismét élénkíteni kezd és ha a hírek, melyek az európai harczeréről e heten napvilágot láttak, valóknak bizonyulnak, úgy a törökök ügyét épen nem mondhatjuk végleg elvesztettnek. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a hosszú időn keresztül felsorolt muszka győzelmei helyett ismét a török fegyverek dicsőségét hangoztathatjuk. Emellettük különben már multkori lapunkban, hogy Szulejman pasa kémszemléket tart és hogy e kémszemlék a törökökre nézve kisebb-nagyobb győzelmet is hoztak, azt a kezünk közt levő táviratokból örömmel regisztráljuk. Nevezetesen Szulejman pasa távirata jelenti, hogy egy 40 zászlóalj gyalogságból álló tüzértársaság lovassággal és nyolcz tüzérséggel Kadiköjéből kémszemlére ment Trszteink és Meeska felé, hol majd ugyanannyi oroszral több órai heves ütközetet vívott. Ez ütközeten az oroszok 2000 embert vesztek. A törökök vesztesége 216 ember (köztül 80 tiszt) halott és 649 (köztül 43 tiszt) sebesült.

A „Daily Telegraph“-ot hiteles magánforrásból értesítik Sznlaból, hogy a törökök Timova környékén megverték az oroszokat, orosz részről 3000 ember halt meg, vagy megsebesített. A törökök vesztesége jelentéktelen. A törökök hír szerint Timovát bombázzák. Ha ez örvendetes hír megerősítettik, úgy Ozman pasa helyzete Plevnánál jelentékenyen könnyebbül. Stratégiai szempontból véve a dolgot, csakis Szulejman pasának lehet hivatása, Ozman pasa helyzetén kénytelen, ha Szulejman sikeresen balad előre, úgy az oroszok kénytelenek lesznek, nagyobb haderőt Plevna alá elvonni, hogy Szulejman pasa előre nyomulását, mely a Balkán hadsereg elvágatását a főserögőt célozná és eredményezné. — megakadályozzák. E körülmény Ozman pasa kivonulását Plevnából, vagy esetleg Plevna felmentését vonhatná maga után, mit annál is inkább remélhetünk, mert Szulejman pasával egyidejűleg Mehemed Ali is megkezdte az offensívát és az orosz támadásokat már négy napon át veri vissza. Szulejman és Mehemed Ali pasák együttes komoly fellépése tán örvendetes eredményt fog létrehozni az elha-

akarnók. A eseléd például mosogatót vagy a padlót surolja, midőn egyszerre kopognak s ő az ajtóhoz siet, hogy bebozsásson. Am észbe sem jutott, hogy kezét hirtelen megtörölje, hanem bepiszkolja vagy legalább bevezeti a kilincset.

S mi történik? Annak rende szerint magad is egyenesen a kilincs után nyúlsz, távozván, s keztyűdet vagy kezedet beszennyezed, még az is megeshetvén ilyenkor, hogy midőn zsebkendődet akarod előkeresni, újdonnatú kabátodon moskot eljestsz. S ha e miatt szép ruhadarabodtól elmegy kedved, még boszankodni is fogsz a eseléd ostromba ügytelensége s magad gondatlansága miatt, mert végre is belátod, hogy a művelt embernek itt túl kellett volna járnia a műveletlen ember eszén.

Egy szó mint száz; nagy baj, nagy nyomorúság és valódi társadalmi mételey biz az, hogy eselédünk oly szabadon tökéletlenkedhetnek és senki őket felelősségre nem vonhatja. Egy részt — igaz — a hiba a eselédtartókban rejlik, mert elmulasztják őket a tisztaságra figyelmeztetni s illetoleg minden alkalmat megragadni, hogy a takarosságra és esinra kellő gond fordítás; de azért bátran kimondjuk, hogy a tisztaságnak a népevelésnél kellene kezdődnie. Nem egy üdvös dolgot sajátítva el így néptünk; s nem egy átkos felszégtségtől menekülne meg örökre.

A munkakerülés nem virúlna még e drága világban is, és a szorgalom sok oly tökét kamatoztathatna, mely egészen párlagon hever. Aztán az a tevékenység, melynek java most csak rosra irányul, akkor bizonyára a jónak, a hasznosnak állna szolgálatában csakis.

Vegyünk például eselédünket. Mily fejtörésbe kerül meg a legfűgűbbnek is, míg a pókháló észre veszi vagy a kályha parkányán éktelenkedő újnyi port meglátja; s ellenkezőleg mily furfanggal jár el a piaci bevásárlásoknál. A szátólit valódi

gyott török nemzet szomorú helyzetében.

A Sipka szorosban csak meg-meg szólnak olykor az ágyúk — de azután minden elesenededik, hogy a főhadserg kétségbeesett fegyverzajt hallhassa legközelebb.

Törökország új hadserege Drinápoly-nál lesz összpontosítva, az egész hadsereg 150.000 emberből fog állani. Parancsnoka Reuf pasa.

Szerbia actióba lépését megelőzőleg Milán fejedelm beszédet tartott a kivonuló csapatokhoz, hangsúlyozván a biztosabb eredményre való kilátást Szerbia legközelebbi hadjáratában, melynek most jobban felfegyverkezze s egy hatalmas szövetségszerbe támaszkodva kell háborúba menni. Szerbiával szemben Törökország már is mintegy 30-40 ezer embert állított fel s azonkívül a közel fekvő tartományok fegyverfogható népei felfegyverzetnek, hogy így fegyveres erővel törhessenek annak idején be Szerbiába.

A Koresinából.

A tekintetes szerkesztőség szives engedelmével egy jegyzőkönyvi kivonatot terjeszték (zárjel alatt közbeszűrt magyarázattal) az olvasó közönség elé:

„Jegyzőkönyv. Felvételtek Laköcsán, 1877. évi október hó 8-án a koresinai választmány által tartott gyűlésben jelen voltak: Lejtényi György elnök, Budai Béla mérnök, Mospart János tisztartó, Jelic Tamás lakócsai, Gál János drávaköi bíró, választmányi tagok; Neumann Jeromos társulati mérnök, Kölygyess Antal társ. pénztárnok és Ponauer József társ. jegyző.

XIII. A mérnöki jelentés olvastatván fel, mely szerint: b) jelentés tételtek, hogy az ásatási munkálatok is annyira haladtak, hogy azok nemskára teljesen befejezettnék (november végén esatorna-munkások ásókkal és lapátokkal mennek a plébánia birtokán keresztül a esatornához, alul egyengetik a partot, középet hiányzik az eset), miert is a kereseti kimutatás alapján a II. részletfizetés (22 ezer forintot felül) is bekövetkezik, — és pedig az időközben változott (önkényes eltérés folytán!) és szaporodott (miniszteri engedély mellett!) munkához képest. — Budai Béla mérnök és választmányi tag ur felkérte az iránt, hogy azon megbízatást, mely szerint mint (a számtani műveletekben) szakértő a társulati mérnök által betherjesztett kereseti kimutatást (szám tételtek össze vagy össze nem hangzása iránt; a tervezettől eltérő és így keresztmetszeteiben és hosszában változtatott esatorna felmérése nélkül, mire pénz is kell) felülvizsgálja és azt elfogadhatás esetében saját aláírásával ellátva, vagy megjegyzései kíséretében terjeszse be az elnöknek (hogy a kimozdított föld mennyiségét műszakilag megállapító okmány, és a mérnök és vállalkozó által egyetértőleg eszközölt eltérések tagadására szolgáló bizonyíték legyen) — fogadja el, mely megbízatást Budai Béla elfogadván, az elnök ezen felülvizsgáló kereseti kimutatás alapján a vállalkozónak (a esatorna teljes befejezésekor szerződészerűen) megjáró készpénz összeget a pénztárból kiutalványozni felhatalmaztatik. (November mintegy 20-ikán 18 ezer forint kifizetettik — és pénz alig marad a pénztárbán.)

XIV. Tárgyalás alá kerülvén, Deutsch Lajos vállalkozó kérvénye, mely szerint a esatorna elkészítésére a II-dik részletfizetést kiutalványoztatni (már is) kéri, továbbá szerződése értelmében kéri a befizetett munka után a esatornaátsatási munkák felülvizsgálata (a világtért sem a társulat

uzsora módjára számítja fel még a krajczáros portékában is. Erre neki különös privilégiuma van, melyet szabadlopásnak neveznek.

Kijelölték neki mézárszékét, hogy annyival pontosabban és gyorsabban hozza a húst és a lehető legjobb minőségben. Ő azonban ép ellenkezőleg más helyiséget keres fel, a hol olesóbbat és rosszat kap. Olesó húsának így a leve! Tehát nem elég, hogy nyerszékedik, hanem még távolabbra is menvén, idődet elrabolja. Az idő drága voltával eselédünk nem törődnek; nem tudják, hogy az idő: pénz. Ezt minden áron megölni, a dolog alul mindenkép kibújni: feladatunk.

Atalában elmondhatni, hogy ha művelt ember, államhivatalnok, tanár, katonatiszt, kereskedő anyi szabadalommal élne hivatala körül, mint eseléd a szolgálatban, az állampépezet mihamarabb fenakadna; és a legjobb hivatalnoknak is távoznia kellene szolgálatából, ha csak rövid időre is anyyi gyarlóságot tapasztalának benne, mint nem a ros, de a középszerű eseléd, mint S tudni kell, hogy a mi fogalmaink szerint már a középszerű eseléd is vajmi gyarló teremtése az Istennek.

És a népevelésnek valóban itt kellene közbelépnie! Mi oly nagy tökéje, valódi kincse a francziának a hangyaszigalmon, a munkaköveden, a szellemi és kedély ruganyossága nevelte áldásos tevékenységét kivül? Felelet: A takarékosság, az elégtűltés! E két tulajdon fejlesztte ott oly csudálatosan az ipart; s az ipar adja meg a jólétet, melyben a fenedcsért tisztaság oly nagy és örvendetes szerepet játszik.

Alkalmat adni a népnek, hogy az ilyen nemű erényben gyakorolja magát; hogy megtanulja, mikép az idő meggazdálkodásában valódi nemzeti kincs rejlik, ez volna legfűgűbb teendője a népevelésnek. És ennek felkarolási módjáról közlebb.

álthali házi átvétele iránt; nehogy a társulat átvétele bizottsága a felülvizsgáló miniszteri mérnök szemben a társulati érdekek képviselőiben valahogyan csak tizedrészevel is bírjon a esatorna azon ismeretében, melylyel a vállalkozó rendelkezik és saját érdekében a felülvizsgáltnál a latbi vetet) iránti intézkedést megtenni. — Határozatot: a) hogy a második részlet fizetése iránt a fentebbi pontban a társulati mérnök (jövőről szóló) jelentése alapján már intézkedve lett, — továbbá b) az elnök ur magbízatik, hogy a munka befejezése után a m. kir. közmunka és közlekedési miniszterint (hol a kisajátítási terv belső ellenmondásait e a törvény-szabta kellekkel kiáltó hián, aitt észre nem vették) kérje meg, — hogy a esatorna befejezett munkáinak (beesületes házi átvétel esetében vagy szűkségtelen, vagy lehetetlen, vagy bűnizsgálati műszaki szemlével pótolható) felülvizsgálata kebeléből valaki (például a minisztert a kisajátítási terv elfogadására ügyesen rászédő műszaki közzeget) küldjön ki, — egyúttal határozta tott, hogy a felülvizsgáltnál az (eltérésekkel eszközölt műfogásokhoz szemelt hiány és a valótlán kisajátítási tervet felterjesztő) elnök; (az eltérési műfogások és a valótlán kisajátítási tervnek mestere) a társulati mérnök; és a (mit sem, kit sem képviselő, nem is ártérbirtokos, tapasztalatlan) jegyző; úgy (a mit sem, kit sem képviselő, nem is ártérbirtokos, de annak daczára az elnök által a választmányba becsempészett) Mospart János tag ur (de a világtért s m a számtanon felül még a mértanban is szakember és káptalan képviselő) Bulai Béla mérnök; a világtért sem az elnök által képviselt érdekeltség után a legnagyobb érdekeltséget képviselő társulati és választmányi tag, a feketevízi tervnek szakértelmű, ha nem is okleveles megbuktatója az eltérések felfedezője, az úgynevezett „ártérfeljesztési“ és a kisajátítási műfogások megújítója, a kisajátítási tervrajzból még a töle már háromnegyed év óta megtagadott társulati térképe és belátni képes Sterba János) legyen jelen.

A tények e syntaxisa, reménylen, elégerthető, ha nem is káptalan az ember feje.*)

Laköcsán, 1877. december 1-jeén.
Sterba János,
ártérbirtokos plébános.

*) A társulati működés vidéken sokat olvasott „Nepzások“ és az e vidék érdekeit ügyelmelemmel kísérő „Somogy“ tisztelettel megkértem a fenti közlemény szives átvételére. Sterba.

Válasz H-sz urnak. — (46-47. számban megjelent cikkkelre.)

Meglátjuk, hogy H. ur tanügyi férti, ki a tanügygyel komolyan, hivatászerűen foglalkozik, de meglátjuk az is, hogy gyengéd bírója a tényeknek, melyeket a kormány a tanügy terén végezh vizs. Éu nem vitatom el a jó szándékot és nemes akaratot a kormánytól, én hiszem, hogy ő csak jót óhaj és akar végrez vizni, de az eszközök használatában téved s erről őt meggyőzni, azt hiszem, nem gánoskodás, sem a kormány elleni agitáció, mint inkább honpolgári kötelesség.

En is közvetlenül komolyan figyeltem a kormány mindennemű intézkedését, mit az iskola körül tett, s bátran állítom, hogy rendszer ért nem találtam abban. — Nem a körülmények szűksége szerint intézkedett, hanem idealiter, nem vetett számot a lehetőséggel, nem alkudott meg az idő és a gyermekek tehetségével, hanem idegen tapasztalatok nyomán teremtett magyar tanügyet, mely nem magyar a legkisebb ízében sem. — A mit én állítottam, az a tapasztalatból merítettem s ha van rendszer iskola ügyünkél, az az önzés, s pár egyént boldogító rendszer.

Vagy rendszer-e az, hogy a tanfelügyelőség kortes jutalom fel, sőt a legközelebb időben is egy kinevezés ezzel a színezettel bírt. Továbbá, hogy a tanítók ügyszólva mellözve vannak s előléptetésről szó sem lehet.

Rendszer-e az, mely a tanítót nem az iskola szemlével teszi, hanem rabszolgájává, ha rendszer, úgy az elhibázott és helytelen.

E téren bő adatok vannak rendelkezésünkre, melyekből nem az tűnik ki, hogy a kormány rendszer követ a tanügy emelése érdekében, hanem hogy a tanügy eszköze lett leléptetve.

A sok tantárgyakra nézve fen kell tartanom nézeteimet, ez is egyik tanúsága a helyzet és szűkségesség nem ismerésének. A speciális tantervről ez alkalommal hallgatok, minthogy arról nemskára részletesen fogok szólni.

Végül még arra teszek megjegyzést, hogy H. ur indokolatlanul tartja azon örömmöt, mit Dr. Serli ur kinevezése felett nyilvánítottam, holott előbb elítéltem az iskolatörogatok kinevezését. Én csak azon kinevezést helytelenem, hol ép semmi szakismeret, buzgóság nincs, hogy a kinevezés csak titulus s az illeto rá se hederit.

Dr. Serli urat személyesen ismerve, megjegyeztem arról, hogy ő igen tevékeny és buzgó ember, s a tanügygyel is szeretett foglalkozni, továbbá ismerve némileg a mohácsi viszonyokat, valóban szerencsésnek tartom a kinevezést, s reménylen hogy Mohács tanügyének emelkedését fogja eredményezni. — E feletti örömmönek nyilatkozatot adni, azt hiszem, nem inconsequencia. Ezen örömmöt még nagyobb lenne ha H. urat is mint tanfelügyelőt — lehetne szerencsém üdvözölhetni, mert hiszem hogy a hiányos intézkedések mellett is, jártassága által kormányzata alatt levő iskolákban a tanügynek felvirágoztatását eszkö-

zölne. — Igen de, nincs rendszer s a tehetőséget elnyomják, elhanyagolják. Van rá elég példa.

Alításaimat, mert azok valótlanságról H. ur nem győzött meg, fentartom, adja ég, hogy a panasz soká nem tartson s a kormány rendszeres tanügyi politikát kövessen, mép pedig olyat, mely a nemzeti typusnak, szűkségességnek és az életnek megfelel.

Vasadi Balogh Lajos.

Különfélék.

— Felhívás! Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a már 6 év óta fnálló torna-és tizöltó egylet nem részesül oly mérvű támogatásban, melyre hivatása és kitizöltó magaslati ezülfánál méltó volna; s így a hideg közönyösség által előidézett felszólása van káros kilátásban. — Ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarország kisebb városai, sőt falvai is mily hevével karolják fel ezen intézményt s mily áldozatok árán igyekeznek ezt fentartani, ha tekintetbe vesszük továbbá a társadalmi élet szellemi és anyagi érdekeit a személy és vagyón biztonság nagyfontosságú követelményeit, melyeknek egyik útterét képezte városunkban eddig is a tizöltó egylet: — akkor hinnünk kell, hogy Pécs városának polgárai saját jól felfogott érdekükben nem fogják megengedni e nemes és közhízu intézet bukását. Egyletünk 1878. évi január hó 1-én újonnan fog megalakulni s erős hitünk szerint vagyunk meggyőződve, hogy a végfeloszlással tenyeg tett egylet további fenállását mindenki óhajti. — Ebből folyólag tisztelettel főkérjük Pécs sz. kir. város tisztelt polgárait, hogy minél többbe sorakozni sziveskedjenek az újonnan alakulandó „pécsi torna-és tizöltó egylet“-hez annyival is inkább, mert a tagsági díj oly esekély (havankint 50 kr.), hogy azt mindenki, nagyobb megterhelhetés nélkül fedezheti. Pécs 1877. november hóban. A Pécsi torna-és tizöltó egylet igazgató választmányú nevében, Aidinger János polgármester, mint elnök.

— Felhívás! Közlegpén a karácsonyi ünnepek, — Pécs sz. kir. város tanácsa bizalomteljesen szolítja fel e város emberzetét lakót karácson ajándok fejében adakozásra. Mely ekkép begyűlt összeg vagy bármily nemű adakozás e városi ügyvezetté Rudolphinumban 30 száma meő árva- és elenez-gyermekek mindenemű szűkségletei fedezésére fordítatik. Ily nemes könyör-adorományokul bármely természetű, életmezési cizkék egy szinte ruhaneműk is elfogadtatnak. A kegyes adományok a városházán a gazdasági hivatalban átadandók. Kelt Pécsset, december 6-án 1877. Sz. kir. Pécs város tanácsa.

— Pécs sz. kir. város házi pénztárnak zárszámadását vizsgálta meg a napokban egy e ezéla kiküldött bizottság, mely miután azt a legnagyobb rendben találta, teljes megelégedését fejezte ki a pénztárnok: Dévényi urnak. E bizottság tiznt értesültünk — a legközelebbi gyűlésen a pénztárnok ur iránt való díceserő elismerésnek az által is számléközik kifejezést adni, hogy példás buzgalommal s lelkiismeretességgel kifejtett tevékenységéért remuneratit indítványoz számára.

— Többek azon kifogásoló megjegyzésere, hogy hát miert nem fejezik be már valahára a belvárosi templom restaurálását — azt irhatjuk miszerint a főbejárattetőzetére tervelt Szent László és Szt. István szobrok Bartalics műhelyéből, a bejáratt homlokzatára szűkséges terracotta ékítmenyek pedig Zsolnay gyárából csak tavasszal kerülnek ki; a mikor is ez említett hiányok pótolatni s a templom körül a díszes vaskerítés is felállítatni fog.

— Sic itur ad astra. A pécsi jogakademia hallgatói üdvös mozgalmat indítottak meg. E mozgalom pedig az u. n. vitaversenyeknek a jogakad. olvasókörben való behozatalára irányul. A joghallgatók az ilyen vitaversenyek megtartása által, úgy a rögtönzött előszóbeli előadásban, mint az évszak és bizonyítékok gyors feltalálása és alkalmazásában akarják magukat gyakorolni. S hogy ily versenyek iránt nagyobb érdekeltséget is keltsenek pályadíjat tűznek ki, melyet önkörűben eszközölt gyűjtés folytán szereznek meg. A vitaversenyek tárgyai a jog és államtudományok, valamint a szépirodalom köréből vétetnek. E komoly és szép törekvésért csak dicsérhetjük az akad. ifjúságot. (Csak aztán szemlélje ne legyen e mozgalom. Szerk.)

— Azt újságolja a „Fünfk. Zeitung“ hogy nekünk új évtől fogva concurrenssünk lesz. Úgy van, mi is hallottunk valamit arról, hogy egy Sz.-Fehérvárról idevándorolt kereskedőség egy pápi párti lapot akar megindítani. Sorra is járta a helybeli t. papságot, de nem akadt köztük moecénasra. Nem lesz hát concurrenssünk — a mi különben legkevésbé sem alterálna minket.

— Kenedi Géza lapunk volt belmunkatára, jelenleg pedig fővárosi hírlapíró a napokban az államtudományokból sikeresen letette a tudori szigorlatot a budapesti egyetemen. Kenedi ur — mint halljuk — egy helybeli tanítészethez van tanáru kizemelve.

— Vörheny, kungaró és veszéles törökgyuladás járvány következtében a pécsi városi iskolázék elrendelte az elemi iskolák szűntetését negyde hétre, kivéve a belvárosi 5-ik és 6-ik osztályát. — E járványos betegség a szigeti külvárosi 1-5-ös osztályban először jelentkezett, melyben a tanítás beszüntetéseig 26. a második osztályban 21, a harmadik osztályban

10 fú, az első leány osztályban 27, a második leány osztályban 22 leány betegedett meg. A harmadik leány és negyedik fú osztályban egy betegséget sem fordult elő, haláleset nem történt. Az iskola bejárásakor még 53 tanuló volt beteg, a többi már felgyógyult és néhányan már meztől az utcán táncoltak. — Tévedés azt hinni, hogy kényszerített templom látogatás a járvány oka, mert a tanítók az ily kényszerre amúgy is semmi hajlamot nem éreznek, igazi oka a fíval való takarékosság következtében hiányos fűtés.

— **Javában működik országosra az adópréc.** Csak magában Budapesten 15 ezer adóhátralékosnak ingó-bingója van lefoglalva adótartozás fejében. Ezen ingóságokat, mint a „Budapest” című lap írja — két e célra építendő nagy rakárba hordják majd össze s állandó árveréseket tartanak benne. A két nagy rakárt a végrehajtást szenvedettek költségén építik fel — a fuzionális Tisza-kormány nagy dícsőségére.

— **Pécselt sem vagyunk különben az adópréc utáni dolgában.** Fertálymesterek, adópréc-hajtók, ezek segédei s a városi hajdúk nagyobb része mást sem tesznek: mint intést, figyelemztetést írnak, kihordanak, kiragasztnak, sürgetnek, kutatnak foglalnak, lefoglalnak, föllífolgálnak, pesztelnek, letiltanak, zárólnak, dobolnak — szóval valóságos hajtóvadászokat tartanak az adóra. Itt Pécselt — mint ezt egy az adószedésben közreműködő közegetől hallottuk — a lakosságnak legalább is harmadrésze van megzabolva. Árverés azonban mindössze csak 3 vagy 4 történet az évben s ezek is csak azért, mert az illető végrehajtást szenvedettek innen távozni szándékoztak annélkül, hogy adóhátralékaikat kifizették volna. E körülmény mindenestül arról tesz tanúságot, hogy az adószedéssel megbízott közegekben van emberies érzés. De ha ez továbbra is így tart, féltünk, hogy ők is türelmüket veszítik s szószert teljesítik Széll Kálmán parancsát, az az nemcsak intenek és foglalnak, hanem lefoglalnak is.

— **Még valami az adópréc utánihoz.** Új-évkor valami 200 pécsi háztulajdonos azon kedves meglepetésben fog részesülni, hogy a házban beszédével nem kell faradniuk, miután illetékes helyen gondoskodtak arról, hogy lakóik ne náluk, hanem a városi adópréc-tárnok: Dévényi úrnál alkalmatlan-kodjanak a házberrel.

— **A pécsi négyzet feladatának megfelelőleg a f. é. karácsonyi ünnepek alkalmával városunk szegényei között nyomozó anyagi helyzetük enyhítése céljából ruházat, élelmi s tüzelőszerek kiosztását határozta el:** minthogy azonban a segélyezendő nagy száma az egyet anyagi helyzetét túlszárnyalja; az egyet a felebarátiságot és a nemeselelmetű áldozatkészségére van utalva; miért is a legmélyebb tisztelettel felkérik a n. é. közönség miszerint termények, tüzelő anyagok, s ruházatokban bármily csekély adományával az ügyefogyottak s szűkölködők segélyezéséhez hozzájárulni, s könyöradományait, és pedig a ruháneműketbeli Schnaidt Mari egy lelti a ruháneműkhöz (Molnár utca 12. sz. a.) míg egyéb könyöradományokat Erreth Emilia egyleti pénztárnok úrnőhöz (Molnár utca 4. sz. a.) beszállítani kegyeskedjék.

— **Kossuth Lajos rövid idő előtt kapott egy koszort,** melyet Zilinszky Istvánné urhölgy Kossuth édes atyjának sírján tenyésző virágokból kötött. Most, nevezett úrnő nagy hazánki atyjának sírja iránti figyelmét továbbra terjesztvén, egy felhívást küldött szét oly célból, hogy a kegyelet adományából az elhagyott sír rendbe hozassék és díszes vasrácszattal bekerítettessék. A kegyelet fillérei, felhívást kibocsájtó úrnőhöz Kondorosra, u. p. Csorvás, küldendők és hírlapok útján nyugtázva lesznek.

— **Mitől is lehet nyelvrákot kapni.** Mult hó 22-én temettek el Székesszékfehérvárott egy fiatal kereskedőt: Kuthardt Mórt, ki nyelvrákban halt el. E borzasztó nyavalyának szülő oka, mint a „Veszprém”-et a családhoz közelálló rokonnak biztosítják, nem volt más, mint levélboríték. A megboldogultnak, mint szánk közlül kilenczvenkilenczeken azon rozszokása volt, hogy a levélboríték nyereszét levélvélvedés néven vesztette meg. Hónapokkal ezelőtt szintén ezt tette, de oly szerencsétlenül, hogy a levélboríték nyereszét megkarcolta a nyelvét; a seb eleinte fel sem tűnt, de később oly veszélyessé kezdett lenni, hogy Bécsbe Billroth egyetemi tanárhoz kellett fordulni, ki az alig sejtett okot egyenesen az nyereszét levélborítékban konstata. A karcsebből nyelvrák lett és egy szép fiatal férfieletnak véget szakított. Ily szomorú előzmények után talán leszokunk a levélvélvedés és levélboríték nyeléséről!

— **Az idők nagy kérdéséhez.** Hogy a Németországgal kötendő kereskedelmi és vámserződésre vonatkozó tárgyalások meg-hiusulta folytán bekövetkező óriási zavarokkal már a németországi érdekeltek is behatóan foglalkoznak, mutatja a következő levél, melyet Zöllner D. regensburgi nagykereskedő, ki Szegzárdon nehéz borokat nagy mennyiségben szokott vásárolni, egy szegzárdi alkuszhoz intézett s melyet egész terjedelmében közlünk. A levél így hangzik: Ismeretes ön előtt, hogy 1878. január 1-én az osztrák-magyar és német birodalmak közt létező kereskedelmi szerződés ideje lejár. Hogy a szerződés meg nem újításából, a szerződő államok lakóira milyen hátrányok hárulnak, mutatja azon körülmény, hogy mi hosszú éveken át Szegzárd börtelművel folytatott üzletünket meg-

szüntetni vagyunk kénytelenek, mert a vám, mely eddig 16 márka volt, 100 márka szándékoltatik akonkint emelteni, vagyis 5 frórl 25 frtra. Felhívom azért a börtelmű urakat, hogy minden módon a szerződés létrejöttét szorgalmazzák az illető ministeriumnál, nehogy a mindnyájukra nézve oly végteljes szakítás bekövetkezzék. T. K.

— **Hajdanában azt mondták a mese a debreceni gőzmalomról,** hogy ha az egyik oldalán belökik a kévébuzát, a másik oldalán mint szalmakalap és friss cipő szedetik ki. Ehez hasonló szépszószert hirdet most egy vegyész, illusztrálva hirdetését egy képpel. A kép egy fürdőszobát tüntet elő, melybe a baloldali ajtón vén asszony megybe s ott megfürdövé, a jobboldali ajtón távozik, még pedig egészen nekigömbölyödve és megfáradva. De már az ilyen szemmel látható eredménynek bizonyára akadni fog temérdek hívója.

— **Eredeti mód a tolvajok felismerésére.** Herfordból írják, hogy az Engerbe vezető uton négy gazember újítá a egy mézszárosnak és szépen megkérték, hogy nálalév pénzét sziveskedjék átszolgáltatni. A mézszáros az udvarias, de veszedelmes taglejtések által kísért felszólítás által annyira meg volt lepve, hogy szó nélkül adta át a nála levő 80 márkát. Néhány perc múlva a mézszáros szegényezésre fogta el, hogy oly könnyen megijesztette magát. Szegényezete közben hirtelen egy gondolat támadt: birtelen visszafordul, óvatosan közeledik az utonálló pénztárnokához és egy pillanat alatt levágja fülét. A levágott fülel aztán gyorsan ellilant s Engerbe érve, egy rendőrral a tolvajok felkeresésére indult. Nemsokára rátaláltak az egész társaságra. Az egyiknek feje be volt kötve. Résztvevője tudakozódna baja után és a bekötött fejű fogfájásról panaszkodik. A rendőr levezi a kendőt s azt találja, hogy épp azon füle hiányzik, a mely a mézszáros birtokában van. Mind a négy jó madár elfogott s hirszerint a mézszárosnak különös új módja a tolvajok felismerésére többé fog kerülni 80 márkánál.

— **Nem kell enni braunschweig-i kolbászt,** mert mint egy orvosi lap írja, ettől a híresnek csufolt kolbásztól, melyet elég boldogul sokan az egészséges magyar kolbász elé helyeznek, Lipésében százan betegedtek meg, s a vizsgálatból kiderült, hogy azok trichinések voltak. Különben, akik külföldről — a mi károsításunkra — hozták és eszik a kolbászt, midőn idehaza is elég van — megérdemlik a megbetegedést.

— **A párisi köles. segélyző magyar egyetel által az építendő háztelkek megvételere kibocsájtott 100 fős kötvények elvállalatában a következők nemeselelmetű s hazafias alálrók vettek részt:** Magyarhonban Mohári Gyula, plébános. Gróf Wenckheim Rudolf. Dr. Hajnal Lajos, kalocsai érsek. Dr. Szalai Kálmán, orvos. Rimaszombati takarékpénztár. Újvidéki takarékpénztár. Szabolcsmegyei takarékpénztár (Ajándék) Szatmári takarékpénztár egyesület. Gromon Dezső, főispán. Aradi kereskedők társulata. Temesvári első takarékpénztár. Siklósi takarékpénztár. Közégyi takarékpénztár. Bajai takarékpénztár. Pápai takarékpénztár. Szegedi takarékpénztár. Szeged városi közönsége. Gróf Zichy Viktor. Gróf Zichy Géza. Kecskeméti városi közönsége. Temesvári városi közönsége. Szatmár városi közönsége. Szombathelyi takarékpénztár. Szegedi ipartársulat. Isáák László, alispán. Külső Szolnokmegyei takarékpénztár. Török Szt.-Miklósi takarékpénztár. Harkányi Frigyes képviselő, egy-egy kötvénnyel. Budapest fővárosa 8 kötvénnyel. Külföldön. Zichy Mihály, festő. (Ajándék) Munkácsy Mihály, festő. Paczka Ferencz festő. (Ajándék) Türr István, tábornok. Dr. Krishaber, orvos. Szalai Ágost. Báró Schluga Ágost. Ullmann, lovag. Ceretti Báró Schindler, consul kötvénnyel. A folyó év május 6-án tartott közgyűlésben kelt határozat értelmében a t. cz. alálrók a párisi kölcsönösen segélyző magyar egyetel háza alapító tagjaivá válván, nevelik az egyleti ház dísztermében márvány táblán arany betűkkel fognak megörökíteni. A pesti hazai első takarékpénztár tovább is elfogadja a kötvény értékének megfelelő 100 fnyi összegeket (esetleg 25 fnyi havonkénti részletfizetés mellett is) s a t. cz. alálróknak a lefizetett 100 ftert a nevezett intézet által egy végleges kötvény pósta fordulatlan ajánlott levélben átszarmaztatik. Páris, 1877. november 25-én párisi kölcsönösen segélyző magyar egyetel Szalai Ágost titkár Zichy Mihály elnök.

— **Lopunk mai számának mellékletén a mohácsi urberni pernek sokak előtt érdekes vázlatát kezdtük meg levelek alakjában, nehogy ez által lapunk többi rovata kiszoruljon, a folytatásokat, mennyiben nagyobb részt vednének igénybe mellékleten adjuk.**

— **Lapunk mai számának mellékletén vannak az Athenaeum által kiadott lapok, nem különben a „Budapesti Bazar” illusztrált előfizetési felhívásai, melyeket lapunk t. olvasóinak becses figyelmébe ajánlunk.**

— **Milyennek képzelik a chinaiak a poklot és menyországot?** Egy naradai chinai templom falain igen szépen le van festve a túlvilági jók jutalma és a gonoszok bűnhődése. A pokol kályhaféleké van festve szárnyajtokkal, melyek mögött az ördög ül. Kis ördögök húzzák a bűnösöket a pokol ajtaja elé és a sötétség fedelme. míg egyjék kezével a kulcsokat veszi elő zsebéből, a másikkal nyársát nyújtja ki, hogy a bűnösöket a kályhába tolja, s elégtelven mosolyog áldozataira. — A jók az égből felhőkön ülnek, disznópecsenyét esznek és angyalok környézik, kik legyezőkkel a legyekről oltalmazzák a bol-dogokat.

— **A néhány évvel ezelőtt elhunyt** Gianone János kőfaragó fiát Adolfot szép kintetetés érte a budapesti öszekötő vasút építése körül mérnöki minőségben szerzett érdemeinek elismeréséül. Ugyanis a király Ó felsége az arany koronás érdemkeresztet adományozta neki. A Gianone család egy másik tagja: Gianone Sándor géplakatos pedig, ki Amerikát és Ausztriát bejárta, a napokban tért vissza városunkba, hol a két világrészben szerzett szakismereteit értékesítő iparteplet szándékozik felállítani. Legyen üdvözölve körünkben!

— **Egy új emberirto gép.** Torpedó-lég-gömb a neve egy új hadikészüléknek, mely-lyel jelenben az Egyesült Államokban tesznek kísérleteket. Célja az, hogy a torpedók a levegőbe emeltesse, honnan épen az ellenséges hadsereg vagy város fölött önműködő készülékkel leoldozdván a gömb-ről, kigyulva s szétröbörvén az ellenség soraiiban halált, rombolást idézzen elő. Az embergyilkolás mesterségében gyönyörűen haladunk a XIX. század dicsőségére.

— **Zeneművekről.** Hirdetési rovatunkban t. olvasó- és olvasónők ismét — mint minden évben — találkoznak Heller J. S. borni világhírű zenejatekműveinek ajánlataival. Heller ur ez általános kedvelt műveket valóban csodálatra-melto tökélyvel készít; nem ajánlhatjuk tehát eléggé, hogy ily jatekművet szerezen magának mindenki s ehhez legjobb alkalom a közeledő karácsonyünnep: egy tárgy sem, ha meg oly értékes, potolja a műveket. Mivel lepheti meg a férfi nejt, a völégény arajat, a barát barátját szébbel és kedvesebbel? Az agkorut emlékezteti boldogan lelt fiatalok időre; vigasztalja a reménytelenül szerető; vele együtt kesereg nevet és remél; a szenvedőt, betegét legkellemesebben szórakoztatja; a magányosnak hű társalkodója; a hazi körben fokozza a kedélyességet s hosszú teli esteken. Dicsőség ki kell emelnünk az olyan vendégülöket, kik vendégeik mulattatására ily zeneműveket megszerettek. A volt költséget — mint több oldalról meggyőződünk — meg egyik sem sajnálta s ajánljuk is a t. vendégülöknök ily zeneművek beszerzését, miután a vendégek csakis oia gyülekeznek, hol ilyenmű mulattatásban részesülnek. Mag meggyezzenek, hogy a zeneadarak választása jól agondolt; a legújabb, valamint a legkedveltebb régi dalművek, operettek, táncok és dallamok, vidám és komoly hangzásnak, egyesítve találhatók a Heller-féle művek között; s ismételtlen ajánljuk azok mielőbbi beszerzését. Gazdagvasz-tekü képes argyezzeké mindenkinék bérmentesen megküldetnek. Mint értesülünk, ilyenmű jatekművek a hazalok által mint Heller-félek ajánlatainak; ennek művein azonban mindenütt rajta van a név, minden egyéb mű idegen, ha miadart kezírassal vannak ellátva. Legjobb egyenest a kéz-zi töhoz fordulni Bernben.

— **Legújabb.**

— **A harctérrel lapunk zártával jött hírek szerint Szulejman pasa Elena közelében az orosz koronaherzeg seregének jobb szárnyát megverte és Tyrnova felé megutatóta. Eveszt 3000 orosz holtakban és sebesültekben, 300 foglyul esett, a törökök többi közt 14 ágyút és 40 lövészekeret zsákmányoltak. Egy utóbbi tudósítás szerint a török sereg bevette Elenét és 5000 oroszot ejtett foglyul. Mehemed Ali ujoncz seregével az orosz támadást visszaverte és Plevnával már is az öszekötést helyre-állította.**

— **Rövid hírek.**

— **Dumas Sándor francia író, fővárosunkba jön, hogy közlőrl ismerje meg** azt a népet, melyről atja „az öreg Dumas” oly elismerőleg nyilatkozott mindig.

— **Keller örnagyot, a bécsi német attaché, csakugyan mindenkorra eltávolították Bécsből, hol az Uchatius-ágyuk iránt oly kiváló érdeklődést tanusított. Az örnagy** utóda gróf Wedell, ki jelenleg a bolgárországi csatáron át időz.

— **A honvédtisztek özvegyei s árvái ellátására szolgáló alaplól a 30-dik kimutatás szerint Szende Béla miniszterhez 33.787 firt gyűlt be.**

— **Boldog Perzsia!** A „Times of India” azon csodálatos hírt közli, hogy a perzsa sah tizenegyre évre elengedte alattvalóinak az adók felét, sőt a sah hat évre egészen el akarta engedni, de miniszterei arra figyelmeztették, hogy nem kell a népet egészen elszoctatni fizetésről. Mondják hogy Takinjal rendkívül gazdag aranybányákat fedeztek fel, és ez a sah nagylelkűségének oka.

— **A mint a „Kelet Népével” Belgrádból tudatják, — írja a „P. C.” — legközelebb cultusminiszteri rendelet által fog meg-hagyatni, hogy az orosz nyelv minden gymnasiumban kötelező tantárgyul véssék föl. Az egyetemi épület egy terme orosz kápolnává alakítottat, hogy Natalie hercegnő orosz ritus szerint végezhesse az istentiszteletet.**

— **Budapestben átalános izgatottság uralkodik a vámtariffa ellen.** A kereskedelmi kamra és iparegyesületek is részt vesznek az izgatásokban.

— **A telephonnal a kereskedelmi miniszteriumban legközelebb kísérletet fognak tenni, és ha sikerül, alkalmazzzák.**

— **A vasuti és gőzhajózási főfelügyelőség az ezüst árkelet pótlékok december havára 6 százalékkal állapította meg.**

— **Lukács Gyula az orosz-török harctérrel hazánkba érkezett. — Somogy megyében régészeti s történelmi egyetel alakul. — A báttaszék-dombóvár-zákányi vasutat decz. 1-én az állam vett át. — „Táviradközlöny” című szaklap indul meg. — Barabás Miklós jeles festőnk 50 éves jubileumát tilte meg Budapesten — Berlinben magyar kör alakult.**

— **A pápa egészségi állapotáról kedvezőtlen hírek érkeznek. Az orvosok úgy vélekednek, hogy Pius nem hagyhatja el többé az ágyát, s eltiltották még attól is, hogy audienciákat adjon.**

— **Két ezer hordó börtörig, az ag**

— **hogy pálinkát vásároltak közelébb M. Vársárhelyen a muszka hadsereg számára.** Hordóját 240 frton vették.

— **A perzsa sah tavaszra ismét ellátogat Európába.** Mint az „Eundependance Belge” írja, Magyarországot is útjába ejti. (No lesz kelete a birkának, a hol a sah és kísérőte megállapodik.)

— **Az európai hadseregök létszámának leszállítása érdekében Angliában egy béke-liga alakult, melynek néhány tagjai jelenleg Bécsben működnek az ügyben.** Budapestre is lejönnek agítani, még mielőtt a jövő évi ujonczjutek megszavazatik Bár siker koronázna szép vállalkozásukat!

— **98 éves választó.** Pestmegye dunapataji választó kerületben Szt. Benedek közönségben a választó polgárok között egy 98 éves is van, kinek neve Pákozdi Benedek.

— **Valami Kövesi nevű úri ember mobile perpetuumo talált fel.** Találmányát Pozsonyban akarja elkészíttetni. Ez az úri ember úgy látszik nem tudja, hogy még örökké tartó anyagot nem fedez fel valaki, addig a perpetuumo mobilere gondolni — szeliden szólva — haszlatlan fejtegetés.

— **A párisi közkiállításon olyan vil-lanyos készüléket is állítanak ki, mely 3—4 holdnyi teret úgy megvilágít, hogy rajta a mezei munkát éjjel is lehet folytatni.**

— **Gyönyörűség állapot.** Budapesten a legújabb kimutatás szerint jelenleg tizen-negy ezer lakás áll fészen. A nagy nyomorúság miatt sokan elköltöznek a fővárosból a vidékre, sokan pedig kisebb lakásokban húzzák meg magokat.

— **A magyarosodás érdekében az osz-trák államvasut magyarországi képviselő-sége utasította állomásait, hogy az éter-mekben jövőre csak oly felszolgáló pincze-eket vegyenek fel, akik törjenek meg, a kik magyarul is beszélnek.**

— **A magyarországi püspöki kar leg-fiatalabb tagja: Olteanu János u. váradi g. kat. püspök meghalt.** Csak 37 éves volt.

— **Színészet.**

— **Múlt szombat, vasárnap s hétfőn fel-meltt helyarákkal „Kapitány kisasszony.”** Geneé-nek ezen operettjét Rákosi plá-nálta át a fővárosi népszínházba, melynek még ma is egyik legszebben megdélmező darabját képezi. Pécselt is jövedtesszt. Szép számu közönség nézte végig mind-annyiszor. A mi magát a darabot illeti az eléggé megfelel az operett kívánó iz-lésnek. A libretto (a Charlotte kapitány e. vígj. után átdolgozva) többé kevésbé mulat-ságos, helyenkint sikamlós s általán a szem-lélőnek figyelő és gondolkozási tehetséget nem erőlteti meg nagyon. A zenéje úgy terjedelemben, mint dallamosság és correct-ség tekintetében sok más operette zenéjé-t túlért. Vanuak benne egyes részletek, melyek ugyan nem Geneé szerzeményei, — de e részleteket nagyon jól szőtte be a darabba. Akárhány kisebb nagyobb rész-let fordul elő benne, mely „Dinoráh”-ból, „Faust”-ból s a „Proféta”-ból való. Az első felvonás fénypontja a négyes dal egész refrainje is valami Weikert „Schlittenfahrts-ried”-jéből való.

— **Az előadás jelesen folyt le.** Az egyes szereplők közül első sorban Gerőfűné tűnt ki: Fansette virgoncz szerepével elemében volt. Dalával ezuttal úgy bánt el mint szelző a virággal. Külső megjelenése is nagyon emelte azon fényes sikert, melyet ez alkalmakkor aratott. Balogrl (Lamber-to) nem mondhatunk újat. Csinos alakot esinosan képviselt s dalait kintűően éne-kelte el mint mindig. Nyomban utána Szép és Szombathyt illeti az elismerés, melynek a közönség az előadásokkor tapsokban kifejezést is adott. Az előadásokat csak Tolnayné zavarta meg: miáltal? azt tud-ják azok, kik hallgatták énekét, kik pe-dig nem hallották azokban minek keltsünk rossz véleményű Tolnayné művészetét iránt — irván róla terjedelmes és őszinte recen-siót. A zenekar s az énekkarok jól visel-ték magukat.

— **Végül — hogy el ne felejtük — a színiigazgató: Gerőfi úrhoz intéztünk szót** aziránt, hogy ha a „Kapitány kisasszony”-t ezentul adatja, legyen gondja arra, hogy a darabba eléggé ügyetlenül bevont püs-pököt és papokat ne olyan az utcázórl felszedett subanczok adják, kik otromba mozdulataikkal nagyon sértik a jó ízlést. Aztán vegye tudomásul az igazgatórl ur azt is, hogy színpadon, ha szerepeltetnek is papot, de nem végeztenek vele egyházi funkciót. A zászló szentelésnél előfordult s paródiaként feltűnt füstölés, keresztvetés maradjon el ezentul, mert az efféle nagyon sérti a vallásos érzületet.

— **Kedden: Szilnet.**

— **Szerdán: Rendes helyárok mellett ismét „Kapitány kisasszony.”** Közönség szép számmal volt jelen az előadáson.

— **Csütörtök: Szép János jutalomjáté-kául „Fatinicza.”** Az előadás tiszta jöve-delmének fele csak 14 firt volt, mely ősz-zeg semmiképp sem áll arányban Szép János érdemeivel. A szereplők nagyon kedvetlenül játszóttak, a mi udvariatság volt a jelenlévő közönség iránt. Igaz, és elismerjük, hogy az úres ház lehangolja a színészt, de az is igaz, hogy a valódi színész, játszván nem érezteti a közönség-el e lehangoltságot.

— **Ma (szombaton) „A kékszakállu herceg”** című s a színpad szerint „nagy-hírű” operette került színe.

— **I R O D A L O M.**

— **Europa művelődési törté-elméje különös tekintettel hazánkra.** Ily

— **című műre vettük ft. Rézbányai János pécsi árvaintézeti igazgatónak előfizetési felhívását, melyben különösen igéri, hogy e műben lánczolatossá összefüggésben, kimu-tatva találandja az olvasó, az egyéni és lelkiismereti szabadság, az egyenlőség és testvériség megalapítását, a nő családi és társadalmi viszonyainak újjaalakulását, a keresztény társadalmi és állami intézmé-nyek, a művészet és tudomány, az ipar és nemzetgazdaság minden ágainak keletke-zését és fokozatos fejlődését, mindazon té-nyezőkkel, melyek az előhaladásra előnyös vagy káros befolyással valának. Szóval: az értelmi és erkölcsi, az anyagi és tár-sadalmi fejlődés minden kiváló mozzana-tát, felvilágosító meggyőzésű és elvi fej-tegetések kíséretében. A mű négy füzetre lesz beosztva, melyek mindegyike egy-egy korszakot tartalmaz, s időközönként lesz ki-adva. A négy füzert két kötetet képezend. Az első füzetnek, mely a IX. század végeig ter-jedő korszakot tartalmazandja s 15 sűrűn nyomatott ívre terjedend, előfizetési vagy megrendelési ára póstai küldéssel csak 1 firt. 50 kr. Az előfizetések vagy megrendelések, szerző nevére ezimzendők, (Pécs, ár-vaház) s január közepéig beküldendők. Szerző nevében biztosítékát véltük birni arra nézve, hogy ismét egy hazánk irodá-lmában lézagpótló tudományos becsű mű kerülnék ki városunk nyomdából.**

— **A legutalmasabb politikai hetilap „A Nép Zászlója.”** Szerkeszti Mende Bódog. Megjelen minden szombaton, úgy hogy vasárnap már a legutólabbi vidé-keken is olvasható. Előfizetési ára negyed-évre 1 firt 50 kr. Aki négy előfizetőt gyűjt, egy példányt ingyen kap. „A Nép Zászlója” kiadóhivatala. Budapest, Lipó-utca 2. szám.

— **Táborzky és Parsch** nemzeti zenemű kereskedésben Budapesten megjelent: „P. etófi szellemek.” Dallam Liszt Ferenczről. Zongorára két kére ára 80 kr. — Négy kére 1 firt. — **„Figyelő”** irodalomtörténeti közlöny III. kötete 5-ik füzete [December] tartalma: A Halotti beszéd kora és hazaja, Békési Emilől. — Mikes Kelemen, Abafi Lajostól. — Janus Pannoni-us, Pfeiffer Antalól. — Történetrész az Arpadok alatt, ifj. Fejérfatky Lászlóól. — Adalékok ná-punk dramai költsézetéhez, I. A Balázs-járás, Sza-chovcics Remigóól. — Grillparzer Bánkun tragoe-diaja, Heinrich Gusztáóól. — A Nemzeti Muzsium irodalomtörténeti kiállítása, Tipray Tiváóól. — Zöldos Ignác, Abafi Lajostól. — Irodalomtörte-neti repertorium, idős Szinyei Józsefóól. — Ki-sebb közlemények. Szerkeszti és kiadja: Abafi [Aigner Lajos. Megjelenik havonként egyszer ju-lius és augusztus hó kivételével. Előfizetési ára egy évre 8 firt. Egyes füzet ára 1 firt. [Budapesti vacsi utca 1. sz.]

— **„A Magyarországi és a Nagyvilág”** f. é. 48. számának tartalma: Simoni bíbornok (kép-pel) — Tiszai molnár, költ. [Pap Kálmán.] — A távszó (Telephon) [Szokolai Kornél.] — Pünkös-i királyság Beszély (Száva.) Folyt. — A corvinák (képpel) [Baranyai Ödön.] — Az óriás tintahal (képpel) — Pohjimpélti. Történeti elbeszélés. [Irta Kokinen György.] A fin eredetéből fordította Ha-lász Ignác, — Fővárosi tárcszelvény: Párbajok [Porzó.] — Színházak. [Nemo.] — Zene. [Schütz.] — Fővárosi pincék [képpel] — Költ. Kivándorol-am [Somló Sándor.] — Különfelek. Rajz: Ozman pasa. Kiadja az Athenaeum. Előfizetési ára 1/2 évre 2 firt 50 kr.

— **Dömötör János** [volt tolna-baranyai ke-sőbb budapesti tanfelügyelő] hátrahagyott műveira, legnagyobb részt költeményekre, köztük 25. fordít-ás a külföld legjeles költőinek mávsfőll előzö-tést nyitottak Baksay Sándor, Nagy Miklós, Ba-ráth Ferencz és Szász Károly, kik azokat sajtó alá rendezték. — Egy füzött példány előfizetési ára 1 firt. — Az előf. zenek, vagy utánveteli meg-rendelések decz. 25-ig a Franklin tiszálathoz Bu-dapestre intézendők.

— **Táborzky és Parsch** nem-zeti zeneműkereskedésben Budapesten megjelent „Első magyar aránd népdalok felett.” I. Szeretek én egyetlen egy virágot, 2. Mariskám! Eszem a szép szemed. 3. Főti dal. Zongorára szerzél [Baranyai Kornél. Ára 1 firt. 50 kr.]

— **Mehner Vilmos** könyvkidárol [Budapesti Kalap utca 4 sz.] megjelent az új regény csarnok folyamában „Az ördögfia és a három vörös ember” legújabb társadalmi regénynek 9. és 10-ik füzete. Irta Féval Pal francziából fordította Mártonffy Frigyes. Ára minden füzet-nek 25 kr.

— **GABONA ÁRAK**

a f. é. december hó 1. tartott hetivásáron.	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
Búza 100 klg. ft.	11.00 ft.	10.6 ft.	10.00
Kétszeres „ „ „	9.50 „	9.00 „	—
Rozs „ „ „	8.00 „	7.80 „	—
Árpa „ „ „	7.50 „	7.10 „	—
Zab „ „ „	7.20 „	7.00 „	—
Kukorica „ „ „	7.50 „	7.20 „	—
Hajdina 100 klg. ft.	—	—	—
Széna „ „ „	—	2.70	—
Szalma „ „ „	—	1.00	—

— **Nyílt tér*)**

— **Üzlet-változtatás.**

— **Van szerencsém a nagyérdemű kö-zönséggel ezennel tudatni, miszerint**

— **férőföltöny-üzletemet**

— **nagyobbított választékkal felszerelve f. é. december elejétől fogva a**

— **Király-utca Reinfeld-féle ház-ba helyeztem át.** A nagyérdemű közön-ség kegyes figyelmébe magamat ajánlva, maradok — mély tisztelettel

— **Grün Bernát,**

— **férőföltöny-üzlet.**

— ***)Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget a szerk.**

— **NAGY FERENCZ** lapfajtájdónos. **HAKSCH EMIL** KIS JÓZSEF felelős szerkesztő. Szerkesztő társ.

Mohácsi levelek.

I.

Mohács, 1877. nov. 18-án.

Kedves Józsim!

Mivel folyton zaklatsz, elszántam magam, nem akadémiai értekezés vagy perbeszédés discusso tudományos alakjában — mi unalmasabb lenne — hanem mi magamnak és neked is kényelmesebb, egy levélcycusban, szakemberhez illő tárgyilagossággal közlöm veled atyám irataiból, teljes hitelt érdemlő forrásokból, a mohácsi urbéri per történelmét — s mi téged leginkább érdekel, közlöm jogtudományi szempontból a per végrehajtásánál követett eljárási tévedésekben, törvényeink szándékos és nem szándékos határozatlanságában, a jog és igazság alkalmazásában váltakozó lefolyását.

Nem tévesztem szem elől öregem szavait: hogy az urbéri törvény a történelmi jog hatalmi productuma, az urbéri törvénykezés, még az 1871. LIII. törvény alakjában is nem jogi, hanem politikai institutio, mégis arról foglak meggyőzni, hogy az urbéri törvénykezés káros kinövései nem a törvény rendelkezéseiből, hanem a kezelők cselekvényeiből származnak.

Figyelembe veszem a közlöny rendeltetését is, melynek amúgy is szűk terét igénybe veszem.

A pécsi püspöki uradalom mint felperes 1841-ben indította meg a mohácsi volt urbérek ellen a legelő elkülönzés, erdei haszonvételek szabályozása, foglalások visszaitélése és az urodalmi birtoktagosítás végetti urbéri keresetet.

E keresetnek 1847-ben az úrszék 1851-ben a pécsi cs. k. tszék 1856-ban a sopronyi cs. k. urbéri főtörvényszék helyt adtak.

1857-ben a külön kereset megállapított s egyik fél által sem felebbezettvén nyílt időben, 1858-ban jogerőre emelkedett.

Az előmunkálatok teljesítése, a segédadatok beszerzése 1856 és később 1858-ban rendeltetett el s a megyei alispán által a hatvanas években foganatosított.

1872-ben folyamatba tétetett az érdemleges kiviteli per. 1874-ben a segédadatok kiegészítettvén hitelesítették és

ugyanazon év szeptember 14. 15. 16. 17-én tartott pécsi k. tszéki ülésekben 7958. sz. alatt meghozatott az első bírósági ítélet.

1874-ik évi 744./urb. sz. alatt 1875. évi január 12-én megejtetett a királyi tábla ítélete.

Miután ez ellen az egyik fél sem felebbezett, Bodó István kir. tszéki végrehajtó bíró azt várva be, hogy az ítéletileg megállapított választó vonalon túl fperes uraságnak jutandó szigeti legelőterületeken létező régi szállások birtokosaival, az azoknak birtokában levő 135 hold föld, szép gyümölcsösök és szállás épületek kisajátítása iránt az egység — mely 1875. évi április 1-én csakugyan létrejött — megköttessék, még 1875. május 9 éről felhívta a mohácsi urb. választmány elnökét, hogy ő — miután az uradalmi mérnök jelentése szerint a kihásítási munkálatok már annyira haladtak. ¹⁾ miszerint az uradalom és volt urbéreknek jutandó területek választó vonalait s régi szállások birtokosainak jutandó új területeket ²⁾ a javadalmasok illetményeit már hitelesítheti s e czélból kitüzi 1875. június 7-ikét a hitelesítésre és az illetők birtokba vezetésére.

¹⁾ A kihásítási munkálatok 1875-ik évi április óta folytak mai napig anélkül, hogy jövő év vége előtt befejezhetők lennének, tehát 1875-ben előhaladottaknak nem tekinthetők.

²⁾ A régi szállások gyümölcsfákkal elültetett, lakó és gazdasági épületekkel ellátott 135 holdnyi, többnyire legjobb minőségű szigeti földterületek. A Mohácson 1875. ápril 1-én létrejött magánegység 1-ső pontja szerint a régi szállások 114 tulajdonosa önkényt átengedi az urodalomnak ezen szállásterületeket; azoktól 1875. Sz. Mihályig kitakarodik s így a hitelesítés közönsnek lenni kellett legelőből magát kizárhatja, — ezért az urodalom a 2-ik pontban a szigeti Duna melletti urodalmi vizekből és ha ott ki nem telik a Riha és Écs dűlőkből ad hasonló területeket s azokat 1875. májusban kihásíttatja, a fiatal gyümölcsfákat elvihetik az illetők, a nagy gyümölcsfákért (NB. egynek gyümölcséből bevettek évenként 30—40 frtot) ugyanannyi kemény tűzfát kapnak, épületeiket elhordhatják sz. Mihályig. — És a szállásbirtokosok siettek ki a közös legelőből — de a kárpótló területeket maig sem kapták meg. A végrehajtón kívül mindaddig, míg a végrehajtás hitelesítés a birtokba vezetésbe nem fejeztetik, niucs forum, mely az urodalmat adott szava és kötelezettségére kényszeríthetné; a végrehajtónál ismételve panaszkodtak az illetők, de azokra nemesak orvoslást nem, hanem választ sem nyertek. Így az urodalom a hitelesítés és birtokba vezetés előtt 1875. szept. 29-e előtt kizárólag privatizálja a 10.000 hold neki jutandó legelőt, 27.000 frt évi haszonbért kap; a volt urbérek pedig kárpótlást maig sem nyertek és a közlegelőből is kiszorítottak.

Ezen furesa végrehajtói végzés ellen az urbéri választmány semmiséget panaszott.

A kir. tábla azonban 1875. évi 485./urb. sz. alatti határozatával nem a végrehajtó ezen veszélyes és iogtalan intézkedését, hanem a pécsi kir. tszéknek azon határozatát, melyvel a mohácsi volt urbérek ezen végrehajtói határozat ellen intézett semmiségi panasznának a k. táblához való felterjesztését rendelte el, semmisítette meg.

Megvallom én ezen eljárásban nem látom indokolva sem a törvény intencióját, de legkevésbé az eljáró bíróságnak bölcsességét.

A pécsi kir. tszék azonban, daczára a kir. tábla ezen legújabb keletű határozatának, hihetőleg a jogtisztelot és az igazság iránti mélyebb érzék hatása alatt 1875-ik évi július 5-én 5205./p szám alatti a fenebbi kir. táblai határozatot közlő végzésében, mégis beleereszkedett a mohácsi volt urbérek semmiségi panasznának elintézésébe s a feleknek és a végrehajtó bírónak alkalmazás és tudomásul adta: hogy a volt urbérek joggal követelhetik illetményeik egyéni ki mérését, e kimérés körüli eljárás a magánjog körébe vág, hogy valamint az urodalom és volt urbérek illetményét elkülönítő vonal, vagy az egyéni kimérés hitelesítésének s a birtokba vezetésnek ugyanegy időben kell történni, hogy a végrehajtó a volt urbéreknek jutandó legelők egyéni felosztása iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket, e czélra neki kiadván az összes iratokat.

Ezen 5205./p 875. sz. alatti végrehajtást elrendelő végzés 1875. július 20-án jogerőre emelkedett.

Bodó István ur akkor 1875-ik évi július 29-iki hivatalos levelével, melyet az urbéri választmány elnökéhez intézett, a volt urbéreknek jutandó legelő egyéni kiosztás iránti szükséges intézkedések megtétele és miként eszközzése ³⁾

³⁾ A kihásítási munkálatok végrehajtási rendezésénél első kérdés: a választó vonal tényleges megállapítása, a felperes urodalom és alperes volt urbérek közötti tagosítás, a régi szállások körüli ítéletileg elrendelt kisajátítás, területesere, kihelyezés s ennek feltételei, az e részbeni munkálatok, valamint a volt urbérek által kért egyéni kihásítás befejezésének időmegállapítása s a végrehajtás kiindulási alapjainak megállapítása. Ezen kérdések képezik a felperes urodalom és a volt alp. urbérek között fenforgó s vagy egyességileg vagy bíróság eldöntendő érdekeket és tárgyakat, és ezen érdekek és tárgyak felett volt a felperes urodalom az alperes

céljából tanácskozási határidőt tűzött ki 1875. aug. 5-ikére s következő napjaira s ahhoz meghívta egyedül az urbéri választmányt, *) a határidőt kihirdettetni rendelte s megengedte, hogy a legelő egyénekenkénti felosztását szorgalmazó jogosultak és megjelenhessenek. *)

Ezen fenebbi végrehajtói felhívás tárgyalás alá vétetvén az urbéri választmány 1875-ik évi aug. 2-iki ülésében az 122. sz. alatt hozott határozatában kerekén kimondotta, hogy e tanácskozmányra egyedül az urbéri választmány tagjai idézhetnek meg s minden kérdésben leendő képvisellel ezen választmány 7 tagja, Stajevics Pál, Goócs Gyula, *) Funták József, ifj. Pécsi János, Cselinác József, Szabó János és Panity Péter teljhatalommal ruháztatik fel.

Igy jött létre Bodó István végrehajtó bíró ur közbenjárásával 1875. aug. 6-án az egység a fperes uradalom és a volt urbéri választmány 5-ös bizottsága között.

Ezen egység nevezetes pontja a III-ik, mely szerint az uradalom a volt urbérek közönségének, a választó vonal megváltoztatásával átengedett 800 hold

volt urbéreseket képviselő urbéri választmány hivatva egymás között érintkezni s egyezni, vagy bírói intézkedést eszközölni. — Második kérdés: az egyénekenkénti felosztás és annak feltételei, mint már tisztán magánjogi érdekek, melyekhez tartoznak, — a volt urbéreseknek jutott gyeplé, erdő- és legelő, a volt urbérek egyetemét megillető 323 hold közös keményfa erdőn kívül létező s az uradalom által a volt urbérek egyetemének nyíltan vagy hallgatag átengedett keményfa feletti rendelkezés, — a puhafa erdőnek a legelőterülettel együttes egyéni s tagosított kiosztása — a felperes uradalomnak jutott s tagosítva kihasítandó gyeplé és erdőlegelőn a volt urbérek által az egyéni kihasítás hitelesítéseig gyakorolható közös legeltetés, a volt urbéreseknek legelőjükül egyénileg kihasítandó illetményeken a közös legeltetés kérdései, — az egyénekenkénti kiosztási tervezet megállapítása, — a kiosztásnál eljárási módokat, — a nagyobb-, közép- és kis birtokosok elhelyezése.

Ezen kérdések már a volt urbérek magánjogait tárgyaván, azok felett már egyedül a volt urbérek vagy képviselői vannak hivatva első sorban egymás között, továbbá a felperes uradalommal egyezkedni s ha az nem sikerül, bírói intézkedést eszközölni.

*) A harmadik jegyzetből következik, hogy az abban második kérdésként tenforgó tárgyak iránt a felperes uradalomnak egyedül az egyes volt urbérekkel, vagy azok egyetemének e kérdésekre nézve külön felhatalmazott képviselővel lehetett és kellett volna egyezkedni; nem pedig az urbéri választmánynak egy e célra fel nem hatalmazott töredékével. A végrehajtó bíró tehát köteles lett volna, e kérdések feletti tanácskozáshoz a volt urbéreseket meghívni, képviselőt megválasztására utasítani s az egyezkedést azon képviselést a felperes uradalom között megkísérteni.

*) E permissiv tudósítást senki sem fogja a jogosultak törvényszerű megidézésének tekintetni. Va'ammennyiben pedig a jogosultak sem meghíva, sem igazolhatólag nem lehettek e tanácskozásról tudósítva.

*) Minő hűséggel és ügybuzgósággal képviselte maga a mohácsi urbéri választmány a

kemény faerdővel borított jó fekvésű és kiváló földminőségű erdőterületet. *)

A IV-ik pont: mely szerint az urbéri ötös bizottság a jogosultak felhatalmazása nélkül beleegyezett, hogy a fperes uradalom a választási vonalon túl levő 10,000 holdnyi gyeplé és erdőlegelőt kizárólagos birtokába elfoglalhatja. *)

A VI-ik pont, mely szerint az ötös bizottság beleegyezett, hogy a puhafa erdő a gyeplegelővel együttesen osztassék ki, — folyamodott, hogy ezt a megyei

volt urbérek érdekeit, már magában a perben, azt döntőleg bizonyítják Kószits Szilárd, a mohácsi urbéri választmány által megválasztott alp. képviselő ügyvéd, saját ellenirata 3-ik és 4-ik bekezdésének szavai:

„Álláspontom — ugymond — kétszeresen megnehezedett, amint az általam képviselt Mohácsi mezővárosának urbéres bizottsága a védelemhez szükséges adatok kiszolgáltatását tőlem megtagadta, vagyis az ezen adatok közlése iránti megkeresésemet feleletre sem méltotta.

A mennyiben mégis kellő információ hiányában feladatomban nem úgy fogok megfelelni, mint az általam képviselt város érdekei azt megkívánják: úgy a felelőség ez irányban egyedül alperes város urbéri bizottságát illeti.

Goócs Gyula, az ötös végrehajtó választmány tagjára nézve megjegyezzük ex actis et probatis, hogy ő az urb. választmány 1874. évi sept. 8-iki jkvének 95. sz. a. határozata szerint még 1874. szept. 8-án lemondott nemcsak az urbéri végrehajtó választmányi tagságról, hanem általában minden v. tagságról, mit az urbéri választmány plenuma az előbbire nézve azon megemlékezéssel fogadott el, miszerint a lemondást annál fogva is sajnálja, mert az urbéri ügynek perre bocsátása egyenesen Goócs Gyula úr javaslatára történt, az utóbbiról való lemondást pedig tudomásul vette.

Köztudomású dolog, hogy Goócs Gyula 1874. szept. 8-ika után a volt urbérek által újra megválasztva nem lett. — Tehát mi uton módon került 1875. febr. 25-én mégis az egységkötő ötös végrehajtó választmány tagjai közé — senki sem tudja. Goócs tehát csakugyan nem birt a jogosultaktól az egység megkötésére semmi meghatalmazással. Az urbéri választmány pedig csak saját kebléből választhatott szűkebb választmányt, de új tagokat a plenum számára nem volt jogosítva választani.

*) Ezen 800 hold területet a felperes uradalom a volt urbérek egyetemének engedvén át, ugyancsak egyetemének javára is mondott le az ezen területen létező keményfa erdőről. A felperes uradalom kiszolgálván a volt urbérek épületfaizása czimén az urbérek egyetemének egy tagban megítelt 323 hold erdőt s a volt urbéreseket illető puhafa erdő-illetményeket, természetes dolog, hogy azon kemény faerdő, mely a volt urb. közönségnek átengedett 800 hold területen van, nem illetheti egyedül az uradalmi működő mérnököt és a végrehajtó ötös választmány öt tagjait és érdekebe vont társait, kik ezen 800 hold kemény faerdőt maguknak a többi jogosultak meghallgatása és beleegyezése nélkül — kényök kedvök szerint kiosztották, abból eddig is közel 80,000 frt értékű kemény fát letaroltak és eladtak, hanem illeti egyedül a volt urbérek egyetemét.

*) Tény, hogy a fperes uradalom 27,000 ftért még 1875-ik év nyáron adta bérbe a neki jutandó legelőt s erdőt s azóta privatizálja is a 10,000 holdat, a volt urbéreseket a közös legeltetés használatából kizárván.

törvényhatóság megengedje, — a fperes uradalom pedig kötelezte magát, hogy a szükséghez képest több mérnököt is alkalmazva, e kiosztási munkálatokat 1876. évi nov. 1-ső napjáig befejezteti. *)

A VII. pont, mely szerint az egyénekenkénti kiosztási tervezetet az urbéri választmány 5-ös bizottsága fogja megállapítani az uradalmi mérnökkel egyértőleg s a felosztási tervezetet is ezek ketten fogják foganatosítani az ötös bizottság fog a jogosultak megidézéséről gondoskodni. *)

A IX-ik pont, mely szerint a nagyobb birtokosok kapják a legtávolabbi, de legjobb földeket, az azokon létező 109000 frt értékű tölgyfaerdővel, a többi közép és kisebb birtokos kapja a legsilányabb területeket. *)

A X-ik pont, mely szerint, mihelyt a volt urbérek illetményei kiosztva lesznek, mindenki egyidejűleg kihasított birtoka azonnali kizárólagos használatába lép.

XI. pont, mely szerint az egyénekenkénti felosztás befejeztével fognak azután az összes mérési munkálatok meghitelesíteni.

Ezen egység alapján, a jogosultak minden további megkérdése, a volt urbéreseknek jutott legelő minden becsosztályozása, minden kihasítási tervezet elhelyezési módozat előleges és szabályos megállapítása nélkül tétetett folyamatba s folyik maig a kihasítási munkálat.

Az eddig előadottak hű képét adják a perindítás és folyam phasisainak, a végrehajtási eljárás kiindulási alapjainak.

Jövő levelemben közölni fogom majd a végrehajtás: kiosztási eljárás részleteit.

Maradok jó napot kívánva őszinte barátod

Balogh Pál.

*) Azon kérdés felett sem egyezkedhetett az urb. választmány, valjon a puhafaerdő a gyeplegelővel együttesen osztassék ki.

A gyeplé és erdőlegelő még sincsen kiosztva. A nagyobb birtokos már évek óta privatizálja a legjobb területeken nyert illetményeit, a volt urbéres kisebb birtokosok maig sem kapták meg illetményeiket, a kövér legeltetéstől pedig megfosztottak. Három mérnök egyszerre soha sem működött, de lehetetlen is lett volna, mert nem előlegesen és szabályosan készült terv szerint történik a kiosztás.

*) Nincs nyoma az urbéri választmány képviselői igazolmányaiiban annak, hogy az egyéni kiosztási tervezet, az elhelyezési módozat a jogosultak által az urbéri választmányra vagy az ötös végrehajtó választmányra bízott volna.

*) A jogosultak arra sem adtak az urbéri választmánynak felhatalmazást, hogy a nagyobb birtokosok a legtávolabbi legelő területeken, melyek a legjobbak, nyerjék illetményeiket, különösen abba nem egyeztek bele, hogy épen az 5-ös választmány tagjai és a működő mérnök maguknak és érdekebe vont társaiknak tetszésük szerint hasítsák ki a legértékesebb legelő s erdőterületet, az ezen levő 80,000 frt értékű keményfa erdőt épen úgy 1200□ ölével mint a kisebb birtokosoknak kimérték a lapos mocsáros süppedékeket szintén 1200□ ölével.